

Εἰς ταύτην ὑπεστήριξα ὅτι μετὰ τῶν Ἀλβανῶν τῆς Πελοποννήσου — γλωσσικῶς εἰς ἰκανὸν βαθμὸν ἐξελληνισθέντων —, συναπεχώρησεν ἐξ Ἑλλάδος μετὰ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' καὶ τῶν μέσων τοῦ ΙΣ' αἰῶνος καὶ σημαντικὸς ἀριθμὸς Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν μετὰ τῶν Ἀλβανῶν τούτων εἰς διάφορα χωρία τῆς Κ. Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται, ἐκτὸς τῶν σχετικῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν τοπωνυμίων (ὡς Δρόμος, Φυλακὴ, Χώρα, Ξεροβοῦνι κ.ἄ.) καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐπωνυμίων (ὡς Ἀργυρόπουλος, Χρυσάφης, Παπαδόπουλος, Σοφιανός, Σκιαδάς, Μουστάκας, Σκυλιτζῆς κ.ἄ.), τὰ ὁποῖα συνέλεξα εἰς Σικελίαν. Ἐπὶ τῆς ἀνακοινώσεώς μου ταύτης ἐγένετο κατόπιν συζήτησις μετὰ τῶν καθηγητῶν Ε. Çabej, C. Tagliavini καὶ ἐμοῦ.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου παρηκολούθησε καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Μ. Σετᾶτος.

Πολλὰ ἄλλα ἀνακοινώσεις ἠκούσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Διεθοῦς Ἀλβανολογικοῦ τούτου Colloquium, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρίστη ὀργάνωσις ὀφείλεται εἰς τὸν ἀλβανολόγον τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Innsbruck γλωσσολόγον καθηγητὴν Hermann Ölberg.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1972

Μετὰ σεβασμοῦ
Τίτος Π. Γιοχάλας

Δ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τίτου Π. Γιοχάλα δ. Φ.

Συντάκτου τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πρώτου Ἰλλυρολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Τιράνων
(15 - 20 Σεπτεμβρίου 1972).

Πρὸς τὴν Σὴν Σύγκλητον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
(Διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ).

Κύριε Γενικὸ Γραμματεῦ,

Κατόπιν προσωπικῆς προσκλήσεως παρὰ τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πρώτου Ἰλλυρολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Τιράνων, τῇ προτάσει τῆς Διοικουσίας Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐγκρίσει δὲ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μετέβην εἰς Τίρανα τῆς Ἀλβανίας, ἔνθα παρηκολούθησα τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου τούτου.

Μεγαλυτέρα βαρύτης τῶν ἀλβανικῶν ἀνακοινώσεων ἐδόθη εἰς τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς τῶν Ἀλβανῶν καὶ εἰς τὰς σχέσεις Ἰλλυριῶν — Ἀλβανῶν καὶ Ἰλλυρικῆς - ἀλβανικῆς γλώσσης. Ὁ

χαρακτήρ τοῦ συνεδρίου ἦτο κυρίως ἀρχαιολογικός καὶ ἱστορικός. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιπροσώπων τῶν 12 ξένων κρατῶν, τὰ ὁποῖα συμμετείχον, ἐστράφη κυρίως πρὸς τὰς ἀνακοινώσεις τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι ἄλλως τε εἶχον προσωπικῶς συλλέξει καὶ μελετήσει τὰ νέα εὐρήματα ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν. Τόσον ἀπὸ ἀρχαιολογικῆς καὶ ἱστορικῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ γλωσσικῆς καὶ λαογραφικῆς ἀπόψεως οἱ Ἑλλήνων ἐπιστήμονες ὑπεστήριξαν τὸ αὐτόχθονον τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν χώραν των καὶ τὴν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν Ἰλλυριῶν καταγωγὴν των. Ἐπὶ πλέον ὑπεστήριχθη ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς συνέχεια τῆς Ἰλλυρικῆς, ἢ δὲ ἀπεικονιζομένη εἰς ὠρισμένα ἀγάλματα Ἰλλυρικῆ ἐνδυμασίας εὐρίσκει ἀντιστοιχίας εἰς τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν ἀμφίεσιν.

Αἱ πέντε βασικαὶ ἀνακοινώσεις ἀρχαιολογικοῦ καὶ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τῶν καθηγητῶν : Μ. Κορκuti (Ἡ δημογραφία τοῦ ἔθνους τῶν Ἰλλυριῶν), Σ. Islami (Τὸ κράτος τῶν Ἰλλυριῶν, ὁ χῶρος καὶ ὁ ρόλος του εἰς τὸν χῶρον τῆς Μεσογείου), Φ. Prendi (Ὁ οἰκισμὸς τῶν Ἰλλυριῶν τοῦ Νότου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων ἀρχαιολογικῶν δεδομένων), Σ. Αναπαλί (Ἐκ τῶν Ἰλλυριῶν εἰς τοὺς Ἑλλήνους), Α. Βυδα (Οἱ Ἰλλυριοὶ τοῦ Νότου ὡς πρόβλημα τῆς ἱστοριογραφίας).

Οἱ Ἑλλήνων ἀρχαιολόγοι διετύπωσαν τὴν γνώμην ὅτι ἐπὶ τοῦ εὐρεθέντος νέου ἀρχαιολογικοῦ ὕλικου παρατηρεῖται μία ὁμοιότης, πολλὰκις δὲ ταυτότης πολλῶν ἀντικειμένων (ὅσα δὲν εἶναι ἑλληνικὰ ἢ ρωμαϊκά), τὰ ὁποῖα προϋποθέτουν ἐν ἰθαγενῆς τοπικῶν στοιχείων ὁμοιογενῆς καὶ ἐνιαίου, τοὺς Ἰλλυριούς. Κατὰ τὴν γνώμην των, οἱ Ἰλλυριοὶ οὗτοι ἐμφανίζονται ἀναμφισβητήτως κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χαλκοῦ, ἀπόγονοι δὲ αὐτῶν εἶναι οἱ σημερινοὶ Ἑλλήνων. Τὰς ἀπόψεις των ταύτας οἱ Ἑλλήνων ἐρευνῆται διετύπωσαν καὶ εἰς εἰδικὸν τόμον κυκλοφορηθέντα γαλλιστὶ (ὑπὸ τὸν τίτλον : *Les Illyriens et la genèse des Albanais*), ὅστις διανεμήθη εἰς τοὺς συνέδρους, καὶ ἀποτελεῖ μετάφρασιν προγενεστέρας ἑλληνικῆς ἐκδόσεως, κεφάλαια τῆς ὁποίας ἔχον μεταφρασθῆ ἑλληνιστὶ εἰς τὸ πρῶτον τεύχος ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας τοῦ Ἰνστιτούτου Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου τῆς Θεσσαλονίκης.

Εἰς τὰς πρώτας βασικὰς ἐξ ἀνακοινώσεις τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ γνωστοῦ καθηγητοῦ τῆς Γλωσσολογίας Ε. Ζαβεῖ, ὅστις ὠμίλησε μὲ θέμα «Τὸ πρόβλημα τοῦ χῶρου τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης». Ὁ καθηγητὴς οὗτος ὡς καὶ οἱ γλωσσολόγοι Μ. Δομι καὶ Γ. Γζιναῖ ὑπεστήριξαν τὴν ἐκ τῆς Ἰλλυρικῆς καταγωγὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Λόγω ὅμως τῆς γνωστῆς ἐλλείψεως Ἰλλυρικῶν κειμένων, ἐπεχειρήθη ἡ ἐρευνῆται Ἰλλυρικῶν τοπωνυμίων καὶ κυριωνυμίων διὰ τῆς ἑλληνικῆς.

Ἐκ τῶν ξένων ἀντιπροσώπων ἀναφέρομεν τὰς ἀνακοινώσεις : τοῦ ἀρχαιολόγου Β. Μιλοζιέι, ὅστις ὑπεστήριξε ὅτι εὐρίσκει μεγάλας ὁμοιότητας μεταξὺ τῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων τῆς Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἑλλάδος κατὰ τὴν πρῶτην περίοδον τῆς ἐποχῆς τοῦ λίθου καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ χαλκοῦ. Τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος Ν. Χαμpton, ὅστις ὠμίλησε περὶ τῶν σχέσεων τῶν ταφικῶν τύμβων τῆς Νοτίου Βαλκανικῆς Χερσονήσου μὲ ἐκεῖνους τῶν Ἰλλυριῶν. Ἐνδιαφέρουσα ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ Ἰταλοῦ νομισματολόγου Α. Σταζιό, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῶν νομισματικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο ἀκτῶν τῆς Ἀνατολικῆς. Ὁ ἐν λόγῳ καθηγητὴς ὑπεστήριξε ὅτι τὰ ἑλληνικὰ νομίσματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκειν κατὰ τὸν Ε' καὶ Δ' αἰ. εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, Δυρράχιον καὶ Μ. Ἑλλάδα προϋποθέτουν μίαν πνευματικὴν κοινότητα μεταξὺ αὐτῶν τῶν περιοχῶν. Ἐκ τῶν ξένων γλωσσολόγων σημειῶ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ καθηγητοῦ Β. Γεοργιέν, ὅστις ὑπεστήριξε ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα

ἀπετελέσθη ἐκ στοιχείων τῆς ἰλλυρικῆς καὶ θρακομυσικῆς. Ὁ Ἰταλὸς V. Pisani ὑπεστήριξε ὅτι ἡ ἀρχαία ἰλλυρικὴ γλῶσσα διεσώθη διὰ τῆς μεσσαπικῆς τῆς Ἰταλίας. Ἡ μεσσαπικὴ δὲ διεσώθη διὰ τῆς ἀλβανικῆς. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐπέκρινεν αὐστηρῶς ὁ ἐπίσης Ἰταλὸς γλωσσολόγος K. De Simone, ὅστις ὠμίλησε περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν γλωσσικῶν ἰλλυρολογικῶν σπουδῶν καὶ τοῦ προβλήματος τῆς μεσσαπικῆς γλώσσης.

Πλήθος ἄλλων ἀνακοινώσεων προσέδωσε πληρότητα εἰς τὸ ἄκρως ἐνδιαφέρον Συνέδριον τοῦτο, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποῖου οἱ σύνεδροι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν ἐπὶ τριήμερον νὰ ἐπισκεφθοῦν διαφόρους ἀρχαιολογικοὺς χώρους.

Ἐπειδὴ διὰ τοῦ Συνεδρίου τούτου κατέστη αἰσθητὴ ἡ συμβολὴ τῶν Ἀλβανῶν ἐρευνητῶν εἰς τὸν τομέα τῆς Ἀλβανολογίας, ἣτις πολλάκις φαίνεται ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας, ἱστορίας καὶ γλώσσης, νομίζομεν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ συστηματικὴ γνῶσις τῆς ἀλβανικῆς βιβλιογραφίας τῶν Τυράνων, καὶ εἰς πάντα τὰ ἀλβανολογικὰ συνέδρια παρουσία, ἐκτὸς τῶν γλωσσολόγων, καὶ ἐτέρων Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων καὶ ἱστορικῶν, διὰ νὰ ἐνημεροῦνται ἐπὶ τῶν ἀλβανικῶν ἀπόψεων καὶ λαμβάνουν ἀνάλογον θέσιν ἐν σχέσει μὲ τὰ θέματα τὰ θίγοντα τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικὰ προβλήματα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1972

Μετὰ σεβασμοῦ

Τίτος Π. Γιοχάλας

Ε΄.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Π. Ζέπος μετέσχε μετὰ ξένων καθηγητῶν εἰς Φραγκφούρτην συνεδριάσεως διὰ τὴν ἔκδοσιν τόμων ἀφιερωμένων εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαίου κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἰωάννης Ξανθάκης, ὑπὸ τὴν ιδιότητα αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Μαθηματικῆς Ἑταιρείας, προήδρευσε τοῦ κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον 1973 συνεληθόντος εἰς Ἀθήνας Διεθνoῦς Συμποσίου πρὸς τιμὴν τοῦ διασήμου Ἑλληνος Μαθηματικοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ.

Εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦτο ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων ἔλαβον μέρος καὶ 70 περίπου διαπρεπεῖς ξένοι μαθηματικοί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μαθηταὶ τοῦ Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ.

Τὸ Δεύτερον Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ.

Τὸ Δεύτερον Διεθνὲς Συνέδριον Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ συνήλθεν ἐν Βενετίᾳ ἀπὸ τῆς 3ης μέχρι τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1973 καὶ εἶχεν ὀργανωθῆ ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Γεωργίου Cini (Fondazione Giorgio Cini), ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου Βενετικῶν Σπουδῶν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν καθηγητῶν Hans - Georg Beck, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου, Μανούσου Μανούσακα, τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Agostino Pertusi, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου, ἀντιστοίχως Προέδρου τοῦ Γερμανικοῦ Κέντρου, Διευθυντοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ